

Nr 14

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag i anledning av Sveriges anslutning till de internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods.

Genom en den 1 mars 1963 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 57, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

i anledning av Sveriges anslutning till de internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods

Sedan Sverige biträtt de i Bern den 25 februari 1961 avslutade internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods, förordnas härigenom som följer.

1 §.

I denna lag äro under benämningen de internationella fördragen sammanfattade de den 25 februari 1961 i Bern avslutade internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods, så ock ändringar eller tillägg som kunna komma att ske i nämnda fördrag.

Med järnväg förstås i denna lag sådant transportföretag inom eller utom riket, å vilket de internationella fördragen hava avseende.

2 §.

Äger innehavare av utländsk järnväg hos innehavare av svensk järnväg fordran, som grundar sig på bestämmelse i de internationella fördragen, eller finnes här i riket rullande materiel, som tillhör utländsk järnväg, må sådan fordran eller materiel ej utmätas eller beläggas med kvarstad, med mindre åtgärden sökes på grund av dom eller beslut som meddelats av domstol i den stat, till vilken den utländska järnvägen hör.

Vad i första stycket stadgas om rullande materiel gäller även samtliga järnvägen tillhöriga, för befordran avsedda föremål, såsom behållare, lasttillbehör och presenningar.

Privatvagn, som tillhör person med hemvist utom riket, ävensom denne

tillhöriga, för befordringen erforderliga föremål i vagnen må ej här utmätas eller beläggas med kvarstad, med mindre åtgärden sökes på grund av dom eller beslut, som meddelats av domstol i den stat, där vagnägaren har sitt hemvist.

3 §.

Har innehavare av järnväg på grund av bestämmelse i de internationella fördragen utgivit skadestånd, och vill han söka sitt åter hos innehavare av andra järnvägar, må han, där någon av sistnämnda järnvägar är belägen här i riket, väcka talan mot samtliga svarande vid den domstol, under vilken den svenska järnvägens innehavare lyder.

Ej må i annat fall än nu är sagt tvist om anspråk, som grundas på nämnda fördrags bestämmelser, anhängiggöras här i riket mot innehavare av utländsk järnväg.

4 §.

Utländsk domstols dom, varigenom på grund av bestämmelse i de internationella fördragen någon ålagts betalningsskyldighet eller annan förpliktelse, gäller här i riket, under förutsättning att domen meddelats av en enligt fördragen behörig domstol samt att domen vunnit laga kraft enligt lagen å den ort där den meddelats och må verkställas enligt sagda lag.

5 §.

Dom som enligt 4 § äger giltighet här i riket skall, på ansökan av part, verkställas här.

6 §.

Ansökan om verkställighet göres hos Svea hovrätt.

Vid sådan ansökan skall fogas

1. domen i huvudskrift eller av vederbörande myndighet styrkt avskrift;
2. bevis att domen vunnit laga kraft;
3. bevis att domen må verkställas enligt lagen å den ort där den meddelats.

Nu nämnda handlingar skola vara försedda med bevis angående utfärdarens behörighet. Sådant bevis skall vara utställt av svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den främmande staten.

Är någon av de i ärendet åberopade handlingarna avfattad å annat främmande språk än det danska eller norska, skall handlingen åtföljas av översättning till svenska språket, vilkens riktighet skall vara styrkt av diplomatisk eller konsulär tjänsteman eller ock av svensk notarius publicus.

7 §.

Ansökan om verkställighet må ej bifallas utan att motparten haft tillfälle att svara därå.

8 §.

Bifalles ansökningen, skall domen verkställas såsom svensk domstols lagakraftäggande dom, om ej, efter klagan över hovrättens beslut, Konungen förordnar annorledes. Vad domen må innehålla om tvångsmedel skall ej vinna tillämpning.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Genom lagen upphäves lagen den 4 mars 1955 (nr 86) i anledning av Sveriges anslutning till de internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods.

År 1890 avslutades i Bern det första allmänna internationella fördraget om godsbefordran å järnväg. Fördraget innehöll först och främst bestämmelser om fraktavtalet, d. v. s. det civilrättsliga förhållandet mellan järnvägen och trafikanten i anledning av internationell godsbefordran, men därutöver även föreskrifter om rättsförhållandet järnvägar emellan, processuella regler om talan på grund av fraktavtal samt olika administrativa bestämmelser beträffande befordringens utförande m. m.

Sedan Sverige anslutit sig till fördraget, utfärdades med anledning härav den 22 november 1907 en lag (nr 114 sid. 1), vari upptogs vissa av fördraget nödvändiggjorda bestämmelser av allmän lags natur.

På grund av de genom första världskriget inträdda förändringarna i de internationella transportförbindelserna och tillkomsten av flera nya stater i Europa blev fördraget vid en internationell konferens i Bern år 1924 ersatt med ett reviderat fördrag. Samtidigt undertecknades ett motsvarande fördrag rörande befordran å järnväg av resande och resgods. Den 22 december 1927 utfärdades lag (nr 480) i anledning av Sveriges anslutning till de nya fördragen.

Sistnämnda båda fördrag blev som resultat av en internationell konferens i Rom år 1933 ersatta med två nya fördrag, vilka följande år undertecknades av Sverige och blev tillämpliga med avseende på vårt land år 1938. Fördragen ansågs icke påkalla ändring i 1927 års lag.

Sedan en internationell konferens med uppgift att revidera 1933 års fördrag sammankallats till Bern år 1952, utarbetades vid konferensen två nya fördrag, vilka undertecknades av Sverige den 20 november 1952. För att möjliggöra svensk ratificering avlät Kungl. Maj:t den 30 december 1954 till riksdagen proposition (1955: 42) med förslag till lag i anledning av Sveriges anslutning till fördragen. Den 15 januari 1955 ratificerades fördragen av Sverige, varvid dock — med hänsyn till den pågående riksdagsbehandlingen — förbehåll gjordes beträffande de delar av fördragen som omfattades av lagförslaget. Sedan riksdagen i skrivelse den 23 februari 1955 (nr 100) tillkännagivit, att riksdagen bifallit propositionen, utfärdades den 4 mars samma år lag (nr 86) i anledning av Sveriges anslutning till de nya fördragen. Det vid ratificeringen gjorda förbehållet blev därefter återtaget. Fördragen — vilka med förkortning av sina franska titlar benämnes CIM (Convention Internationale concernant le transport des marchandises par chemins de fer) och CIV (Convention Internationale concernant le transport des voyageurs et des bagages par chemins de fer) — trädde i kraft den 1 mars 1956. Jämlikt ett av signatärstaterna den 18 juni 1955 upprättat protokoll hade dock redan från och med sistnämnda dag ikraftträdande skett av bestämmelser i CIM om ett särskilt revisionsförfarande att tillämpas med avseende på vissa bilagor.

Med tillämpning av det särskilda revisionsförfarandet blev före ikraftträdandet i övrigt av 1952 års fördrag en ny bestämmelse införd i artikel 15 uti Bilaga VII till CIM. Enligt denna bestämmelse skall privatvagn fredas från utmätning och kvarstad på motsvarande sätt som tidigare överenskommits beträffande järnväg tillhöriga vagnar. Den nya bestämmelsen föranledde

proposition till riksdagen (1956: 13) med förslag till lag om ändrad lydelse av 1955 års lag. Sedan riksdagen bifallit propositionen, utfärdades lag den 17 februari 1956 (nr 36). Jämlikt kungörelse samma dag (nr 37) trädde 1955 och 1956 års lagar i kraft den 1 mars 1956.

År 1961 hölls i Bern en konferens med uppgift att revidera 1952 års fördrag. Vid denna konferens utarbetades två nya fördrag med samma benämning som de båda föregående. Fördragen öppnades för undertecknande den 25 februari 1961 och undertecknades av Sverige samma dag. För att bundenhet av fördragen skall inträda, förutsättes ratificering.

Transumter av fördragen i svensk översättning har fogats vid propositionen såsom Bilaga B, vartill utskottet torde få hänvisa.

Vid remissen till lagrådet anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Kling*, bl. a. följande:

»De bestämmelser som givit anledning till 1955 års lag och till 1956 års ändring däri har till innehållet oförändrade upptagits i 1961 års fördrag. Stadgandet om privatvagns fredande från utmätning och kvarstad har emellertid överflyttats från Bilaga VII i CIM till själva fördraget, där det intagits i artikel 56.

Då 1955 års lag uttryckligen anknutits till 1952 års fördrag, synes nödvändigt att, innan 1961 års fördrag ratificeras och träder i kraft för vårt land, en ny lag utfärdas med anknytning till dessa senare fördrag.

Innehållet i övrigt i 1955 års lag synes kunna oförändrat överföras till den nya lagen. Till vinnande av närmare överensstämmelse med fördragstexten (artikel 56, § 3 andra stycket i CIM) synes dock den jämkningen böra vidtagas i 2 § tredje stycket att uttrycket 'Privatvagn, som tillhör utländsk person' utbytes mot 'Privatvagn, som tillhör person med hemvist utom riket'. Härjämte torde vissa mindre jämkningar av redaktionell natur få företagas.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 57, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 21 mars 1963

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Erik Svedberg, Hilding, Wikner, Hjorth och Nyman;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, fru Johansson, herrar Svensson i Vä, Gustafsson i Borås, fröken Bergegren, herr Edlund och fröken Andersson i Strängnäs.